

Referanser: MKR/AU 16/18

Arkivsak: 18/02390-3

Saksdokumenter:

The Arusha Call to discipleship (engelsk)

Kallet fra Arusha til disippelskap (norsk)

KM-sak 7/12 Misjon til forandring - vedtak

Misjon fra randsonene

Rapport nr. 9/2018

Stephanie Dietrich

Report from the Arusha Conference March 2018

Oppfølging av Arusha/Eventuell KM-sak om misjon i 2020

Sammendrag

Kirkemøtet behandlet sist en sak om misjon i 2012, i etterkant av hundreårsmarkeringen for misjonskonferansen i Edinburgh i 1910. Det er nå på tide at Kirkemøtet igjen drøfter hvorledes Den norske kirke ivaretar sitt misjonsoppdrag. Vi har to konkrete anledninger; oppfølging av misjonskonferansen i Arusha i mars 2018 og markeringen av 25-årsjubileet for Samarbeid menighet og misjon (SMM).

I 2012 utga Kirkenes verdensråd (KV) et misjonsdokument som ble oversatt til norsk; *Sammen på vei mot livet – misjon og evangelisering i landskap i endring*. Dette ble utgitt i Norges Kristne Råds skriftserie. Dokumentet fikk økumenisk oppmerksomhet i Norge og tjente som forberedelse til KVs misjonskonferanse i Arusha, Tanzania, 8.-13. mars 2018. Temaet for konferansen var «Moving in the Spirit – Called to Transforming Discipleship». 15 personer fra forskjellige kirker og organisasjoner i Norge deltok på konferansen.

Konferansens sluttdokument *Kallet fra Arusha* kommer med en rekke konkrete utfordringer til kirkene og til den enkelte om å leve som Kristi disipler. Hvordan tar vi dette videre i Den norske kirke? Hva vil det si å leve som en etterfølger av Kristus i vår folkekirke? Hvordan kan vi bidra til at impulsene fra den verdensvide kirkes misjon tilflyter de lokale menighetene slik at det styrker deres misjonsengasjement?

SMM er som nevnt 25 år i 2019. Dette er en anledning til en gjennomtenkning, eventuelt en evaluering, av hvorledes dette samarbeidet fungerer i dag. Hvilke erfaringer har vi gjort gjennom 25 års samarbeid mellom kirken og misjonsorganisasjonene? Er det behov for justeringer av hvorledes samarbeidet er organisert, og hvordan fungerer SMM i forhold til kirkens samarbeid med andre aktører innen misjon og diakoni?

Et hovedmål for Kirkemøtet må være å drøfte hvordan kirkens misjonsoppdrag utføres i forhold til aktuell internasjonal og nasjonal misjonsteologi og praksis, og se om vi organiserer misjonsarbeidet på en hensiktsmessig måte i 2020. Forholdet mellom misjon og diakoni bør drøftes.

Mellomkirkelig råd inviteres til å gi innspill til en mulig kirkemøtesak om misjon i 2020. Rådet bør:

- **avklare hvorfor saken bør gå til Kirkemøtet**
- **gi innspill til innholdet i kirkemøtesaken**
- **antydde hva slags vedtak vi ser for oss på Kirkemøtet**
- **drøfte konkrete utfordringer og oppfølgingspunkter både til lokale menigheter, bispedømmer og nasjonalkirkelige organer**

Forslag til vedtak

1. Mellomkirkelig råd ber sekretariatet utarbeider en disposisjon til en kirkemøtesak om misjon i 2020 til rådsmøtet i mars 2019, og et utkast til sakspapir til møtet i september 2019.
2. Mellomkirkelig råd har følgende innspill til en kirkemøtesak om misjon i 2020:
.....

Saksorientering

MKR/AU drøftet denne saken på sitt møte 23. mai 2018 og kom med følgende innspill til en mulig kirkemøtesak om misjon (MKR/AU 16/18):

- Kirkemøtet i 2012 ble et gjennomslag for forståelsen av helhetlig misjon. Nå må det jobbes videre med å gi innhold til begrepene «disippelskap» og «etterfølgelse» slik at de gir mening og inspirasjon i vår norske sammenheng. Luthers kallsetikk er også svært relevant å trekke inn i denne sammenheng.
- «Arusha Call» treffer godt. Dokumentet er oversatt til norsk, og vi bør drøfte hvorledes det kan best kan brukes i ulike sammenhenger her hjemme.
- Misjonskonferansen i Arusha var preget av et stort mangfold og samtidig en inkluderende stemning. Urfolksrepresentanter, også fra Samisk kirkeråd, preget konferansen på en god måte.
- Hvordan tenker vi om misjon i Norge?
- På Kirkemøtet i 2019 kan en orienteringssak gjerne lages etter samme modell som rapporten fra LVFs generalforsamling i Windhoek på KM 2018.
- Det har skjedd mye siden Kirkemøtet i 2012. Arusha-impulsene, nye representanter i Kirkemøtet samt behov for å vurdere hvorledes SMM-samarbeidet fungerer i dag, 25 år etter opprettelsen, taler for en ny sak om misjon på Kirkemøtet i 2020.

MKR/AU gjorde følgende vedtak:

1. MKR/AU ber sekretariatet ta med seg innspillene til arbeidet med en orienteringssak på Kirkemøtet i 2019 om Kirkenes verdensråds misjonskonferanse i Arusha.
2. MKR/AU ber sekretariatet vurdere en mulig kirkemøtesak om misjon i 2020.

En kirkemøtesak om misjon i 2020 vil kunne være todelt:

DEL 1: Impulser fra den verdensvide kirke

Global misjonstenkning og praksis, med utgangspunkt i Arusha-konferansens sluttokument og viktige tema og utfordringer, samt oppfølgingen her hjemme, kan behandles i en kirkemøtesak. Saken kan også trekke inn nyere økumeniske dokumenter og misjonsteologi. Et

eksempel er dokumentet *Ecumenical Diakonia* (som snart kommer i norsk oversettelse) fra KV, som kan bidra til å belyse den fruktbare sammenhengen mellom diakoni og misjon.

DEL 2: SMM-samarbeidet

I anledning 25-årsjubileet til SMM(1994-2019) vurderes en gjennomgang/evaluering av dette samarbeidet mellom Den norske kirke og de syv misjonsorganisasjonene i SMM. Målet med en slik gjennomgang må være å se hva man har oppnådd og hvordan vi sammen kan videreutvikle samarbeidet på en best mulig måte i dagens situasjon. En slik evaluering vil derfor være naturlig å knytte opp til en kirkemøtesak om misjon.

Innspill til Kirkemøtesak, del 1:

«Moving in the Spirit: Called to Transforming Discipleship» var tema for KVs store misjonskonferanse i mars 2018. Både evangelikale og katolske representanter og delegater fra medlemskirker i KV deltok på konferansen, til sammen 1000 deltakere fra hele verden. 15 deltakere sørget for bred representasjon fra norsk kirke og misjon.

Arusha-konferansen følges opp på mange måter her hjemme:

- Kirkemøtet 2018 fikk en billedpresentasjon fra Arusha, og det var en stand der med mer informasjon.
- 19. april ble Missiologisk Forum (NORME) avholdt på MF, med Arusha-konferansen som hovedtema.
- Tidsskriftet Luthersk Kirketidende viet et nummer til Arusha-konferansen i april 2018, med artikler fra deltakere på konferansen.
- Norsk tidsskrift for misjonsvitenskap (NTM), som utgis av Egede Instituttet, planlegger et spesialnummer eller egen utgivelse med tema fra Arusha høsten 2018.
- Egede Instituttet jobber i tillegg med en ny lærebok om misjon, hvor også noen av de aktuelle temaene som ble behandlet i Arusha, skal tas opp.
- Invitasjon er sendt ut til alle biskopene og bispedømmene med tilbud om at personer fra den norske delegasjonen i Arusha kan bidra til å sette «Transforming discipleship i Dnk» på dagsorden på prostemøtene i 2018/19.

Missiologisk Forum og Teologisk nemnds oppfølging

Som en del av oppfølgingen til konferansen avholdt NORME (Norsk råd for misjon og evangelisering) et Missiologisk Forum (MiFo) på MF, 19. april 2018. Teologisk nemnd (TN) deltok på forumet, og behandlet saken på sitt etterfølgende møte. På dette møtet kom det frem innspill både til oppfølging av Arushakonferansen og innspill til en mulig kirkemøtesak.

Temaer som ble drøftet på Missiologisk Forum, var både kjente, økumeniske tema og nye, aktuelle tema. Det er behov for å jobbe videre med oversettelse og tolkning av disse temaene til norsk, og i det følgende nevnes derfor fremdeles en del engelske begreper:

«Transforming discipleship» er hentet fra Arushakonferansens hovedtema, og er flertydig.

Misjonsteologen Stephen Bevans peker på

- 1) at selve forståelsen av hva disippelskap betyr, behøver å endres
- 2) at vi som disipler skal forvandles
- 3) og til sist at disipler kalles til å endre verden

Dåpens betydning for disippelskap er sentralt i dette. «*Discipleship*» fungerer som et spennende og samlende begrep i sammenhengen, det handler om å gå i Herrens fotspor, vandre på Herrens vei. Dette er en måte å snakke på som mange kirker i sør og mange evangelikale kirker vil kjenne seg igjen i.

«Moving in the Spirit» kan knyttes opp til afrikansk spiritualitet og den evangelikale bevegelse, men det er også et begrep som knytter Den hellige ånd til selve forståelsen av hva misjon betyr, og kirkenes kall til misjon. Også her er dåpsteologi viktig. «Moving in the Spirit» knyttes også til bevegelsen som ligger i misjon og resonnerer derfor med KV's overordnede *tema* «Pilgrimage of Justice and Peace», i Arusha beskrevet som «a journey of discipleship».

«Mission from the margins» (misjon fra randsonene) er et begrep som for alvor ble lansert med KV's misjonsdokument *Sammen på vei mot livet* i 2012. Begrepet har blitt mottatt på ulike måter i forskjellige deler av verden. I Europa har det vært en viss skepsis til å bruke begrepet, for hvem er de marginaliserte? Og hvem bestemmer hvem som er i sentrum og i periferien? Arushakonferansen bidro til en utdyping av begrepet, ikke minst gjennom de mange fortellingene som kom frem i løpet av konferansen, som nettopp var fortellinger fra randsonene. De mange bidragene nyanserte synet på hva det vil si å leve i randsoner, å være marginalisert. «Mission from the margins» er ikke nødvendigvis et geografisk eller politisk begrep, om sentrum og periferi. Når det av noen, for eksempel for urfolk, oppleves som et meningsfylt begrep, der de marginaliserte er det stedet evangeliet springer ut fra; da blir begrepet noe annet enn en diskusjon om hva som er sentrum og periferi. Med vår koloniale historie er det ikke sikkert det er vi som skal si noe om hvordan det begrepet skal forstås.

Kontekstualisering er et begrep nært knyttet til «mission from the margins». De mange fortellingene under Arushakonferansen vitnet om behovet for å tolke misjonsbegrepet ut fra en gitt virkelighet, en gitt kontekst. Men det handler også om å gjøre viktige innsikter tilgjengelige inn i en konkret kontekst. Et eksempel er ordet «indigenisation», eller urfolkjøring, som beskriver hvordan et budskap må gjøres tilgjengelig for folk i en gitt kontekst, fordi forståelse er kulturelt betinget. Kontekstualisering av et budskap og en kontekst er en nøkkel til å forstå hvordan uttrykk som «mission from the margins» ikke bare gjelder de andre, men kan ha en betydning i vår egen virkelighet.

Økumeniske begreper som mangfold og enhet og det kristne fellesskapsordet «*communio*» er også sentrale misjonsbegreper.

TN ba MKR om å ta med **følgende tema i oppfølgingsarbeid fra Arusha:**

- Den potensielle spenningen mellom det å feire mangfoldet og det å jobbe for kirkens enhet.
- Disippelskap: hva betyr det i en folkekirkelig kontekst?
- Pneumatologi (læren om Den hellige ånd) koblet opp mot spørsmål om makt og økumenikk. Og hva er forholdet mellom disippelskap og Den hellige ånd?
- Forholdet mellom misjon og diakoni, og hvordan disse forholder seg til evangelisering.
- Hva kan «from the margins» bety i en norsk kontekst?

TNs innspill til en kirkemøtesak om misjon:

Når det gjelder en mulig kirkemøtesak om misjon, bør det være mer enn bare å ha en sak. Er det noe i dette som kan egne seg til å skape et engasjement og en forståelse for hva vi holder på med som kirke? En misjonssak bør inneholde noe å strekke seg etter, stille noen krav i forhold til Dnks selvforståelse. En misjonssak kan være viktig, men det må være en intensjon med den.

Mulige tema og innspill til en kirkemøtesak om misjon:

Temaet «disippelskap» er litt mer krevende på norsk enn på engelsk, men det hadde vært spennende om en klarte å få et forhold til begrepet som er naturlig, at en ser på seg selv som disippel, i bevegelse. En del ungdomsorganisasjoner jobber med begreper som disippelgjøring/-trening. Her er det viktig at begrepet ikke blir selvsentrert, men at «disippel» kobles mot Jesu kall til disippelskap, hvor fokuset på fattigdom og arbeid for rettferdighet og Gudsrikets komme er sentralt. Det er også viktig å tenke disippelskap som medarbeiderskap, og knytte det til fellesskapet.

«Vis gjestfrihet!» kan for eksempel knyttes opp mot misjon. Det er aktuelt i forhold til migranter, men også i forhold til synkende dåpstall og utfordringen med å nå folk. Begrepene «misjonerende» og «inkluderende» fra visjonsdokumentet er en åpenbar kobling til en misjonssak.

Tematisering av flere områder, som f.eks. funksjonsnedsettelse, er mulig, og her er det mye teologisk kreativitet. En misjonssak om disippelskap burde også kunne være aktuelt for Ungdommens kirkemøte og Trosopplæringen. Urfolk er et svært aktuelt tema, ikke bare i forhold til samisk historie, men også kultur, språk og spiritualitet. Fortellingen kan spille en viktig rolle her.

Ordet «marginalisert» er ikke så enkelt å kommunisere på norsk. På hvilken måte kan sårbarheten som ligger i begrepet, være aktuell på norsk? Samtidig er det et aspekt vi ikke må glemme, at evangeliefortellingene handler om disippelskap og integrering av marginaliserte, de sårbare. Kirken har en oppgave i å få det enda tydeligere frem. En må ha et kritisk blikk på maktstrukturer og løfte frem sider av det å være kirke som handler om å jobbe mot undertrykkelse.

Vi må ha evangelienes hjelp for å gi innhold til disse begrepene, og vi må tørre å bruke dem uten å streve for mye med motstanden mot ordene. Her kan bibelfortellingene være en god hjelp til å kommunisere. Bibelstudium, bibelfortellinger og tolkning, kanskje med hjelp av gjester utenfra, kan være en god metode for en misjonssak på Kirkemøtet.

Med en holistisk misjonsforståelse blir veien mellom diakoni og misjon kort. Vi behøver å komme med nye vinklinger og gi eksempler på hvordan evangeliet kan berøre og frigjøre gjennom nærvær, ord og handling. Kirken har en skatt i forholdet mellom det lokale og globale. Det er både et politisk budskap og en sprengkraft i den universelle kirketanken.

TN ber om at en mulig kirkemøtesak om misjon ikke gjøres til en for stor sak. Den bør være håndterbar, og en må vite hva en vil med den. TN ber om at følgende innspill tas med i forberedelse av en mulig kirkemøtesak om misjon:

- Dåp og misjon
- Hva kan mission from the margins (misjon fra randsonene) bety i en norsk kontekst? Her bør en inkludere fortellinger fra randsoner i vår egen kontekst.
- Utfordre UKM til å jobbe med misjon, og eventuelt betydningen av disippelskap.
- Bruk av bibelfortellinger og gjester utenfra

TN ønsker også å få en mulig Kirkemøtesak om misjon tilbake til behandling i nemnda.

Innspill til Kirkemøtesak, del 2: Hvordan videreutvikle SMM?

I anledning 25-årsjubileet til SMM (1994-2019) vurderes en gjennomgang/evaluering av samarbeidet mellom Den norske kirke og de syv misjonsorganisasjonene i SMM. Målet med en slik gjennomgang må være å se hva man har oppnådd, og hvordan vi sammen kan videreutvikle samarbeidet på en best mulig måte i dagens situasjon.

SMM-rådet vil drøfte hvordan 25-årsjubileet skal markeres og en mulig evaluering på sitt neste rådsmøte 26. september, og konklusjonene herfra vil være viktige for hvorvidt det er naturlig å inkludere SMM i en kirkemøtesak.

SMM er et formelt og økonomisk samarbeid på både nasjonalt og regionalt plan, og med «menighetens misjonsavtale» som det konkrete tilknytningspunkt til lokalmenighetene (ca. 80 % av Den norske kirkes menigheter har en eller flere avtaler).

Det vil være naturlig å knytte evaluering av SMM opp til en kirkemøtesak om misjon. Et naturlig hovedspørsmål kan være: Hvordan videreutvikle SMM så vi sammen kan nå enda lenger i å virkelig gjøre vår felles visjon om en kirke og menigheter som «deler evangeliet i

nærvær, handling og ord lokalt og globalt» (jf. SMMs visjon og Den norske kirkes visjonsdokument fra Kirkemøtet 2018).

Mye har skjedd på de åtte årene siden sist misjon var sak på Kirkemøtet. Stikkordsmessig kan følgende nevnes:

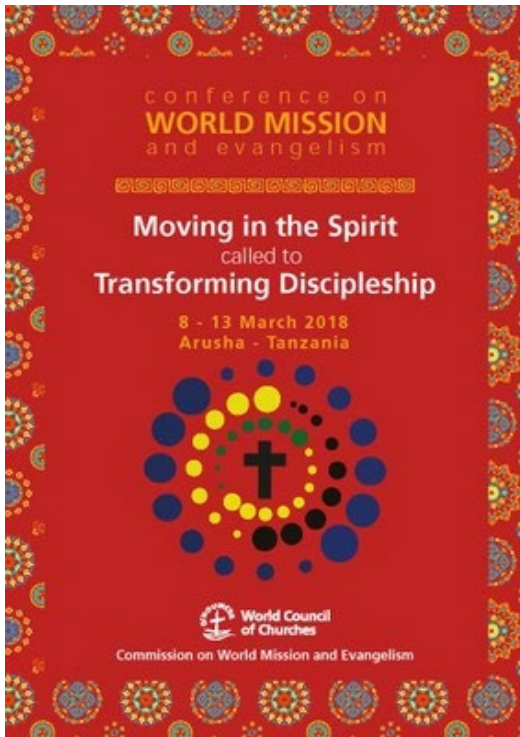
- Det lokale og globale arbeidet i kirken knyttes stadig tettere sammen. Både som en konsekvens av globaliseringen og våre felles utfordringer, men også ved en bevisstgjøring på at kirken i sitt vesen er både lokal og global. Dette får konsekvenser for hvordan både misjonsorganisasjonene og Dnk arbeider og struktureres. Et eksempel er NMS sin omstrukturering fra en modell hvor Norge jobber mot «utlandet», til en programstruktur som er global og omfatter alle organisasjonens samarbeidsland, inkludert Norge.
- Nye samarbeidskonstellasjoner utvikles, for eksempel et samarbeid hvor Klimapilegrim og Rettferdskonferansen hvor Den norske kirke, misjonsorganisasjoner og andre kirkesamfunn (og også trossamfunn) går sammen om en felles agenda.
- Stadig bredere oppslutning om en helhetlig forståelse av misjon som kirkens oppdrag med å dele evangeliet om Jesus Kristus i nærvær, handling og ord både internasjonalt og her hjemme i Norge.

I en gjennomgang av SMM vil det være behov for å få svar på bl.a. følgende spørsmål:

- Misjon som hele kirkens oppdrag er større enn SMM. Det er derfor behov for en presisering av SMMs rolle og arbeid.
- SMMs forhold til andre organisasjoner: Dnk samarbeider med ulike instanser i sitt misjonale og globale arbeid, f.eks. gjennom LVF, KV, NKR og KN, i tillegg til SMM-organisasjonene. Hvordan arbeide mest mulig effektivt, og slik at det skapes fruktbare synergier mellom de ulike partnerne?
- Misjonsrådgiverne utgjør et landsomfattende nettverk med rådgiverstillinger for biskop og bispedømmeråd i alle bispedømmer. Det har imidlertid vært sårbart at det ikke har vært fulle stillinger, noe som i enkelte bispedømmer har ført til gjennomtrekk i stillingene. Hvilke grep kan tas for å gjøre disse stillingene mer robuste og samtidig styrke det tverrfaglige samarbeidet i vår kirke? Det blir her viktig å se dette sammen med gjennomgangen av hele det kirkefaglige arbeidet som pågår nå.
- Er organiseringen i dag hensiktsmessig?
- Målet med hele SMM har helt fra begynnelsen av vært å styrke forståelsen og engasjementet for misjon i Dnks menigheter. Er vi organisert på en optimal måte for å nå dette målet? Eller er det andre måter å organisere oss på som kan være mer effektive og f.eks. skape mer eierskap og konkret involvering i lokalmenighetene?

Økonomiske/administrative konsekvenser

Sakspapiret til Kirkemøtet vil redegjøre for økonomiske og administrative konsekvenser. Det er for tidlig å antyde dette nå.

Moving in the Spirit: Called to Transforming Discipleship

var tema for Kirkenes Verdensråd (KV) sin store **misjonskonferanse** i mars 2018. Både evangelikale, katolikker og medlemskirker i KV deltok på konferansen.

1000 kirkeledere fra hele verden deltok. 14 deltakere sørget for bred representasjon fra norsk kirke og misjon.

Hvordan kan vi ta dette videre sammen?

Kall til disippelskap

Kirkenes Verdensråd – Verdenskonferanse om misjon og evangelisering

Kirkenes Verdensråds konferanse om misjon og evangelisering ble holdt i Arusha, Tanzania, 8.-13. mars 2018. Mer enn 1000 deltagere var samlet: mennesker som er engasjerte i misjon og evangelisering, fra forskjellige kristne tradisjoner og fra alle kanter av verden.

Med glede feiret vi Guds Hellige ånds livgivende virke i vår tid, og hentet særlig inspirasjon fra den afrikanske konteksten og spiritualiteten. Gjennom Bibellesning, bønn og gudstjeneste, og ved å dele våre historier med hverandre, fant vi oppmuntring til å vitne om Guds rike som har kommet til oss gjennom vår Herre Jesu Kristi liv, korsfestelse og oppstandelse.

Til tross for noen glimt av håp, måtte vi ta inn over oss de dødbringende kreftene som rokker ved verdensordenen og som påfører lidelse på mange. Vi bet oss merke i den sjokkerende konsentrasjonen av rikdom forårsaket av det globale økonomiske systemet, som gjør at noen få blir rikere mens mange blir fattigere. Dette er roten til mange av dagens kriger, konflikter, økologisk ødeleggelse, og lidelse. Vi vet at marginaliserte mennesker og grupper bærer de tyngste byrdene. Dette globale, imperialistiske systemet har gjort finansmarkedet til en av vår tids avguder, og har styrket kulturer av dominans og diskriminering som fortsetter å marginalisere og ekskludere millioner av mennesker som ikke unnslipper sårbarhet og utnyttelse.

Dette er ikke nye problemer for 2018, men Den hellige ånd er virksom også i vår tid, og kaller oss innstendig som kristne fellesskap til å svare med personlig og felles omvendelse og forvandlende disippelskap.

Disippelskap er både en gave og et kall – et kall til å være aktive samarbeidspartnere med Gud i verdens forvandling. Vi deler Guds nåde ved å dele Guds misjon, i det kirkens tidlige teologer kalte «theosis» eller guddommeliggjøring. Veien vår som disipler leder oss til å dele og leve ut Guds kjærlighet i Jesus Kristus ved å søke rettferdighet og fred på måter som ikke er av verden (Joh 14, 27). Slik svarer vi på Jesu kall om å følge ham fra verdens marginaliserte utkanter.

Som disipler av Jesus Kristus, både hver for oss og sammen, slår vi fast at:

Vi er kalt gjennom vår dåp til forvandlende disippelskap: en Kristus-nær livsstil i en verden der mange står overfor fortvilelse, avvisning, ensomhet og opplevelse av verdiløshet.

Vi er kalt til å tilbe den ene, treenige Gud, rettferdighetens, kjærlighetens og nådens Gud, i en tid hvor mange tilber den falske markedsguden.

Vi er kalt til å forkynne de gode nyhetene om Jesus Kristus – livets fylde, omvendelse og tilgivelse for syndene, og løftet om evig liv – i ord og gjerning, i en voldelig verden hvor mange blir ofret til dødens avguder og ennå ikke har hørt evangeliet.

Vi er kalt til med glede å ta del i Den hellige ånds virke: å myndiggjøre de marginaliserte i søken etter rettferdighet og verdighet.

Vi er kalt til å skjelne Guds ord i en verden som brer om seg med motstridende, falske og forvirrende budskap.

Vi er kalt til å ta vare på Guds skaperverk og å stå i solidaritet med nasjoner som er hardt rammet av klimaendringer, i møte med hensynsløs, menneskesentrert utnyttelse av miljøet for grådighet og forbrukets skyld.

Vi er kalt som disipler til å høre sammen i et rettferdig og inkluderende fellesskap, i søken etter enhet og på vår økumeniske reise, i en verden som er bygget på marginalisering og utestengning.

Vi er kalt til å være trofaste vitner om Guds forvandlende kjærlighet i dialog med mennesker av andre trosretninger, i en verden hvor politisering av religiøse identiteter ofte forårsaker konflikt.

Vi er kalt til å formes som tjenende ledere som viser Kristi vei i en verden som forfordeler makt, rikdom og pengekultur.

Vi er kalt til å bryte ned murer og søke rettferdighet sammen med mennesker som er fordrevet og fortrent fra landet sitt, inkludert innvandrere, flyktninger og asylsøkere. Vi er kalt til å stå imot nye grenser som skaper skiller og dreper.

Vi er kalt til å følge korsets vei, som utfordrer elitisme, privilegium, personlig og strukturell makt.

Vi er kalt til å leve i oppstandelsens lys, som åpner opp for håp om forvandling.

Dette er kallet til forvandlende disippelskap.

Dette er ikke et kall som vi kan svare på med egen kraft, så kallet blir, til slutt, et kall til bønn:

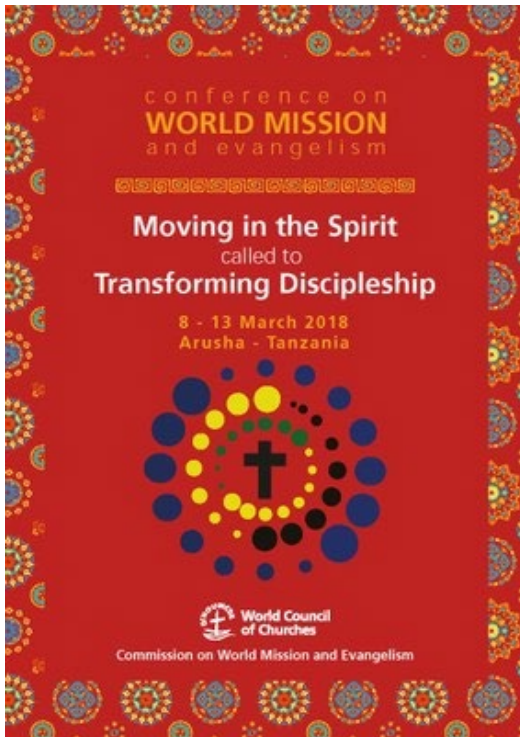
Kjærlige Gud, vi takker deg for livets gave i all dets mangfold og skjønnhet.

Herre Jesus Kristus, korsfestet og oppstått, vi priser deg for at du kom for å finne de bortkomne, frigjøre de undertrykte, helbrede de syke og omvende de selvsentrerte.

Hellige ånd, vi gleder oss over at du ånder inn verdens liv og utøses i hjertene våre. Slik vi lever i Ånden, må vi også vandre i Ånden.

Gi oss tro og mot til å ta vårt kors og følge Jesus – som pilegrimer for rettferdighet og fred i vår tid.

Til ditt folks velsignelse, jordens opprettholdelse og ditt navns ære. Gjennom Kristus vår Herre, amen.

Moving in the Spirit: Called to Transforming Discipleship

var tema for Kirkenes Verdensråd (KV) sin store **misjonskonferanse** i mars 2018. Både evangelikale, katolikker og medlemskirker i KV deltok på konferansen.

1000 kirkeledere fra hele verden deltok. 14 deltakere sørget for bred representasjon fra norsk kirke og misjon.

Hvordan kan vi ta dette videre sammen?

The Arusha Call to Discipleship

World Council of Churches – Conference on World Mission and Evangelism

The World Council of Churches' Conference on World Mission and Evangelism met in Arusha, Tanzania, from 8-13 March 2018. More than one thousand participants gathered. All are engaged in mission and evangelism and come from different Christian traditions and from every part of the world.

We joyfully celebrated the life-giving movement of the Spirit of God in our time, drawing particular inspiration from the African context and spirituality. Through Bible study, prayer and worship, and by sharing our stories together, we were encouraged to be witnesses to the reign of God that has come to us through the life, crucifixion and resurrection of our Lord Jesus Christ.

Despite some glimmers of hope, we had to reckon with death-dealing forces that are shaking the world order and inflicting suffering on many. We observed the shocking accumulation of wealth due to one global financial system, which enriches few and impoverishes many. This is at the root of many of today's wars, conflicts, ecological devastation, and suffering. We are mindful that people on the margins bear the heaviest burden. This global imperial system has made the financial market one of the idols of our time and it has strengthened cultures of domination and discrimination that continue to marginalize and exclude millions, keeping them in conditions of vulnerability and exploitation.

These issues are not new for 2018, but the Holy Spirit continues to move in our time, and urgently calls us as Christian communities to respond with personal and communal conversion and transforming discipleship.

Discipleship is both a gift and a calling, to be active collaborators with God for the transforming of the world. In what the church's early theologians called "theosis" or deification, we share God's grace by sharing God's mission. This journey of discipleship leads us to share and live out God's love in Jesus Christ by seeking justice and peace in ways that are different from the world (John 14:27). Thus, we are responding to Jesus' call to follow him from the margins of our world.

As disciples of Jesus Christ, both individually and collectively:

We are called by our baptism to transforming discipleship: a Christ-connected way of life in a world where many face despair, rejection, loneliness, and worthlessness.

We are called to worship the one Triune God, the God of justice, love, and grace at a time when many worship the false god of the market system.

We are called to proclaim the good news of Jesus Christ--the fullness of life, the repentance and forgiveness of sin, and the promise of eternal life--in word and deed, in a violent world in which many are sacrificed to the idols of death and many have not yet heard the gospel.

We are called to joyfully engage in the ways of the Holy Spirit, who empowers people from the margins with agency in the search for justice and dignity.

We are called to discern the word of God in a world that communicates many contradictory, false, and confusing messages.

We are called to care for God's creation and be in solidarity with nations severely affected by climate change in the face of ruthless human-centered exploitation of the environment for greed and consumerism.

We are called as disciples to belong together in a just and inclusive community, in our quest for unity and on our ecumenical journey, in a world that is based upon marginalization and exclusion.

We are called to be faithful witnesses of God's transforming love in dialogue with people of other faiths in a world where politicization of religious identities often cause conflict.

We are called to be formed as servant leaders who demonstrate the way of Christ in a world that privileges power, wealth, and the culture of money.

We are called to break down walls and seek justice with people who are dispossessed and displaced from their lands, including migrants, refugees and asylum seekers, and to resist new frontiers and borders that separate and kill.

We are called to follow the way of the cross, which challenges elitism, privilege, personal and structural power.

We are called to live in the light of the resurrection, which offers hope-filled possibilities for transformation.

This is a call to transforming discipleship.

This is not a call that we can answer in our own strength, so the call becomes, in the end, a call to prayer:

Loving God, we thank you for the gift of life in all its diversity and beauty.

Lord Jesus Christ, crucified and risen, we praise you that you came to find the lost, to free the oppressed, to heal the sick and to convert the self-centred.

Holy Spirit, we rejoice that you breathe in the life of the world and are poured out into our hearts. As we live in the Spirit, may we also walk in the Spirit.

Grant us faith and courage to take up our cross and follow Jesus - becoming pilgrims of justice and peace in our time.

*For the blessing of your people, the sustaining of the earth and the glory of your name.
Through Christ our Lord, Amen.*

KM-sak 7/12 Misjon til forandring

Kirkemøtets vedtak

1. Kirkemøtets utfordringer til alle døpte:

a) «Slik vi blir døpt på grunnlag av dåps-/misjonsbefalingen, blir vi også døpt til selv å ta del i den. Vi har som kristne en identitet som personer som er sendt». (UKM 3/2010)

Kirkemøtet oppfordrer Den norske kirkes medlemmer til disippelskap og etterfølgelse: Søke Kristus, dele troen og vise omsorg for vår neste og skaperverket. Kirken utfordrer derfor alle sine medlemmer til personlig givertjeneste og forbruksmønstre som bidrar til global rettferdighet og vern om skaperverket.

KM 7/12 82

b) *Alle døpte er kalt til å vitne og dele sin tro* i hverdagen. Med frimodighet og respekt for andre mennesker skal menighetens trosopplæring og gudstjenesteliv utruste de døpte til dette som en del av menighetens misjonsarbeid.

2. Kirkemøtets utfordringer til menighetene:

a) Kirkemøtet utfordrer lokalmenigheten til å se sendelsesdimensjonen i sitt arbeid med evangelisering, diakoni og økumenikk. Kirkemøtet oppfordrer menighetene til at et slikt *helhetlig misjonsengasjement styrkes* i forkynnelsen, synliggjøres i gudstjenester og i arbeid med lokale planer for trosopplæring, diakoni og kultur.

b) Kirkemøtet vil særlig framheve *trosopplæringens betydning* i denne sammenheng. Vi oppfordrer menighetene til å legge til rette for arenaer hvor barn og unge, uavhengig av funksjonsevne, kan bli trygge på egen tro, og utrustes til å dele sin tro med mennesker med annet livssyn i dialog og respekt.

d) Kirkemøtet vil også understreke behovet for arenaer der personer med annen religiøs bakgrunn og konvertitter kan få opplæring i kristen tro.

d) Kirkemøtet utfordrer menighetene til å konkretisere hvordan *disippelskap og etterfølgelse* kan realiseres, for eksempel ved å løfte frem og legge til rette for fordypning av egen spiritualitet, be for den globale kirken i alle gudstjenester, øke ofringene til misjon og internasjonal diakoni og ved å bli «grønne menigheter».

e) Kirkemøtet vil samtidig understreke sammenhengene mellom det som skjer lokalt og et globalt misjonsengasjement. Kirkemøtet utfordrer derfor alle menigheter til å samarbeide med norske misjonsorganisasjoner og å ha minst én misjonsavtale i rammen av SMM. *Misjonsavtalene* bør uttrykke fellesskapet i den verdensvide kirke og gjensidige relasjoner. Denne ressursen bør integreres i hele menigheten, særlig i trosopplæring og gudstjenestearbeidet. Like naturlig er det at alle menigheter samtidig er engasjert i internasjonal diakoni gjennom Kirkens Nødhjelp og andre diakonale organisasjoner.

f) Kirkemøtet vil understreke de ressurser og muligheter som *kristne innvandrere og migrantmenigheter* representerer. Vi vil oppfordre til økt inkludering og økumenisk samarbeid med disse, med tanke på å kommunisere evangeliet bedre i dagens flerreligiøse virkelighet.

3. Kirkemøtets utfordringer til bispedømmerådene:

a) Kirkemøtet utfordrer bispedømmerådene til å prioritere misjonsutfordringen i sitt *strategiarbeid*, videreutvikle SMM-samarbeidet og arbeidet med dialog med mennesker med annet livssyn. I lys av de kulturelle endringer og endret sammensetning av befolkningen, vil dette være en sentral oppgave for kirken i årene

som kommer. Det vil også ha vesentlig betydning for arbeidet med kirkens ordninger.

b) Kirkemøtet oppfordrer, i tråd med Strategiplan for samisk kirkeliv, til å arbeide for økt andel av *urfolksrelaterte misjonsavtaler* i Den norske kirke generelt og samisk KM 7/12 83

kirkeliv spesielt. Dette utfordrer særlig de tre nordligste bispedømmene til et samarbeid med Samisk kirkeråd, misjonsrådgiverne og SMM sentralt.

c) Misjon og diakoni samt internasjonalt og økumenisk samarbeid bør inngå i *menighetenes rapportering* ved at det innarbeides i eksisterende rapporteringskanaler, og etterspørres av biskoper og proster.

4. Kirkemøtets utfordringer til De sentralkirkelige råd og Bispemøtet:

a) Kirkemøtet oppfordrer Mellomkirkelig råd til å lage ressurs- og studiemateriell som bringer de *internasjonale og økumeniske impulsene* fra Det lutherske verdensforbund, Edinburgh 2010-prosessen (Kirkenes Verdensråd) og Cape Town 2010 (Lausannebevegelsen) ut i menighetene. Dette bør skje i samarbeid med misjonsorganisasjonene og i dialog med Norges Kristne Råd.

b) Kirkemøtet oppfordrer Samisk kirkeråd og Mellomkirkelig råd til å arbeide videre med *forsoningsprosesser* også i forhold til de sår norsk kirke og misjon har vært med på å skape.

c) Kirkemøtet ber Mellomkirkelig råd gjøre Oslokoalisjonen for tros- og livssynsfrihet sine «Recommended Ground Rules for Missionary Activities» kjent i menighetene. Kirkemøtet forventer at all misjonsvirksomhet i Den norske kirke og i samarbeidende misjonsorganisasjoner skjer i tråd med disse *etiske retningslinjene*.

d) Kirkemøtet ber om at Bispemøtet og Mellomkirkelig råd jobber videre med spørsmål knyttet til *religionsteologi, kulturforståelse og dialog*, samt praktiske spørsmål om kirkens forhold til andre religioner og det flerreligiøse samfunnet.

5. Kirkemøtets utfordringer til misjonsorganisasjonene

a) Kirkemøtet oppfordrer misjonsorganisasjonene til et *sterkere økumenisk engasjement*.

b) Kirkemøtet utfordrer SMM-organisasjonene til å styrke arbeidet med å tilby menighetene misjonsprosjekter med praktisk tilrettelagt stoff som enkelt kan anvendes i menighetenes arbeid, særlig i trosopplæring.

Misjon fra randsonene

Kanskje hører og merker vi evangeliets stemme og frigjørende kraft sterkest fra mennesker som vitner om Jesus Kristus fra en avmektig og marginalisert posisjon.

MISJONSKONFERANSEN I ARUSHA

BÅRD MÆLAND

Prorektor og professor ved VID, medlem av Commission for World Mission and Evangelism/Kirkenes Verdensråd

KNUT HALLEN

Daglig leder for Samarbeid menighet og misjon (SMM) i Den norske kirke

I mars deltok vi sammen med 1.000 andre på misjonskonferansen i Arusha, Tanzania. Her var representanter fra Kirkenes Verdensråds mange medlemskirker, evangelikale kristne, katolikker og «African-instituted churches». Det var sterkt å oppleve et så bredt og stort kirkelig fellesskap.

Norge deltok med representanter fra Den norske kirke, Norges Kristne Råd, Samarbeid menighet og misjon (SMM), Norsk råd for misjon og evangelisering (Norme), Metodistkirken, Det Norske Misjonsselskap, Stefanusalliansen,

Det er våre nye landsmenn som stiller de dypeste spørsmålene om tro. Det må vi ta på alvor.

Biskop Stein Reinertsen

Lausannebevegelsen og teologiske utdanningsinstitusjoner som MF og VID.

Konferansens store tema var hvordan disippelskap utfordrer oss som kristne og kirke til innsats i verden, drevet av Den hellige ånd, med utstøtte og særlig sårbare og marginaliserte grupper av mennesker som utgangspunkt og perspektiv. Dette viderefører samtidig arbeidet med disippelskap fra den store verdenskonferansen Lausanne III i Cape Town i 2010.

Disippelskap i folkekirken?

Som kristne og kirke står vi ikke alene, men er døpt inn i samme kirke, lokal og global på samme tid. Slik veves alle kristne sammen, uavhengig av alle andre kjennetegn. Sammen kalles vi også til å leve dåpens liv som Jesu disipler i en verden hvor livet kjemper mot dødskreftene.

Sluttuttalelsen fra konferansen, *The Arusha Call for Discipleship*, utfordrer oss på nettopp dette: «We

Krever å bli hørt

«Som medlemmer og medarbeidere i kirken oppdrag, i Guds misjon. Dette utfordrer oss som folkebevegelse og sivilsammfunnsaktører.»

are called by our baptism to transforming discipleship: a Christ-connected way of life in a world where many face despair, rejection, loneliness and worthlessness».

Den norske kirke har 3,7 millioner dømte medlemmer. Som kirke ønsker vi å bekrefte tilhørigheten.

Men vi skylder også å ta våre medlemmer på alvor som medarbeidere i kirken oppdrag, i Guds misjon. Dette utfordrer oss som folkebevegelse og sivilsammfunnsaktører.

Undertrykte og marginaliserte.

Noe av det sterkeste i Arusha var å lytte til vitnesbyrd fra mennesker som på ulike måter opplever seg undertrykt og marginalisert, enten det skjer på grunn av kjønn, rase, etnisitet, legning, funksjonsnedsettelse, alder, økonomiske eller sosiale forhold, eller andre forhold.

Kirkenes verdensråd har siden misjonsdokumentet *Sammen på vei mot livet: Misjon og evangelisering i landskap og endring* (2013) snakket om «mission from the margins» – misjon fra randsonene. Poenget er dette: Kanskje hører og merker vi evangeliets stemme og frigjørende kraft sterkest fra mennesker som vitner om Jesus Kristus fra en avmektig og marginalisert posisjon, uavhengig av hvor

REGLER KRONIKK OG DEBATT • Kronikk: Maks 6.000 tegn. Hovedinnlegg: Maks 3.500 tegn. Innlegg og replikk: Maks 2.000 tegn. Kort sagt: Maks 1.200 tegn NB: Alle mål inkluderer mellomrom • Vi foretrekker innlegg på e-post. • Innlegg må signeres med fullt navn og presentasjon. Oppgi adresse og telefon. Legg gjerne ved bilde av deg selv. • Redaksjonen forbeholder seg rett til å forkorte. • Innsendte manus blir ikke returnert. • Vårt Land betinger seg retten til å arkivere og utgi alt stoff i avisen i elektronisk form i eget arkiv eller andre databaser Vårt Land har avtale med. • Vårt Land har også et eget debattforum på nett, verdi.debat.no. Bidra gjerne med egne innlegg eller kommentarer til andres.

LYS UTENERA: I Norge er det i dag om lag 250 migrantkirker. Hører vi et vitnesbyrd og et kall fra disse? Biskop Stein Reinertsen sa følgende på Årets Kirkemøte for Den norske kirke: «... det er våre nye landsmenn som stiller de dypeste spørsmålene om tro. Det må vi ta på alvor.» Skaper vi åpninger i våre fellesskap som gir reelt rom og aktørskap?

Karin Prikket

Nytt styre nå

Vanligvis har kontinuitet en verdi. Jeg kan ikke se at det gjelder denne gangen.

MENTOR MEDIER

HELGE SIMONNES

Tidligere sjefredaktør/administrerende direktør for Vårt Land

Mandagens generalforsamling i Mentor Medier ble en frontkollisjon mellom prinsipper for styring av et konsern og styring av folkebevegelser og organisasjoner. Pressedekningen i de siste ukene har avdekket meget sterke motsetninger. Dette inntrykket ble forsterket på generalforsamlingen.

Samlingen ga likevel noe vesentlig informasjon. Blant annet ble vi presentert for et styre som har vært fullstendig splittet. Den erfarne kommentatoren i Dagens Næringsliv, Eva Grinde, oppsummerte det på følgende vis: «Et dysfunksjonelt konsern».

Ikke gjenvalg. Styreleder Tomas Brunegård fikk ikke flertallet mot seg i mistillitsforslaget, men ga tirsdag beskjed om han ikke stiller til gjenvalg. Samtidig sier han at Mentor Medier trenger et helt nytt styre.

Denne analysen er det ikke vanskelig å være enig i. Den ordinære generalforsamlingen er i begynnelsen av mai. Da må elerne makte å se framover i stedet for å finne ut av hvilke styremedlemmer som er skyld i det som er skjedd. Vanligvis har kontinuitet en verdi. Jeg kan ikke se at det gjelder denne gangen. Å velge inn igjen noen fra det sittende styret, vil fylle styrerommet med så sterke følelser at det blir vanskelig å få til godt styrearbeid. Denne erkjennelsen deles også av valgkomiteen, som ifølge Mentor Mediers hjemmeside fremla sin innstilling i går.

Det er mange oppgaver et nytt styre må ta fatt på. Det første og viktigste spørsmålet er om konsernstrukturen skal bevares. Dagsavisen signaliserer at avisen leter etter en annen havn, og de svenske elerne gikk langt i å si at de vil vurdere å trekke ut

de virksomhetene som er lokalisert i Sverige. Det nye styret må bestemme seg for om de vil kjempe for konsernstrukturen.

Tillitsbristen er så fundamental at det kan bli vanskelig å holde konsernet samlet, men ikke minst av hensyn til Vårt Land, må det gjøres iherdige anstrengelser. Blir det en oppløsning, vil Vårt Land stå igjen i en ganske ensom posisjon. Konsernstyret vil i praksis også bli et styre for

Først punkt må være å starte med et helt nytt styre.

Vårt Land. Dette må det tas høyde for i valg av styrerepresentanter. Spesielt viktig er det å finne en styreleder som alle etergrupperinger kan samle seg om.

Redaktørens rammer. Styreleder trenger ikke nødvendigvis å ha aviskompetanse, men det er avgjørende viktig å få inn folk i styret med denne bakgrunnen. Bare det å rekruttere en ny sjefredaktør, krever god innsikt i hvordan en avis skal drives. Et styre må også vedta en strategi for avisen. Redaktøren skal stå for den daglige driften og redaksjonelt innhold. Det betyr ikke at styret overlater strategiformingen til en ny redaktør. Kanskje var det det som gikk feil da Åshild Mathisen ble ansatt. Styret definerte ikke tydelig nok hva som var redaktørens rammer.

En av dem som har vært nevnt som mulig nytt styremedlem er sjefredaktøren i Kristeligt Dagblad i Danmark, Erik Bjerager. Han er ikke foreslått av valgkomiteen. Bjerager har lang og god erfaring i produktutvikling av en avis som ligner på Vårt Land. KD var dypt ned for 20 år siden, men under Bjeragers ledelse lyktes de å finne et nytt fundament for avisen. La oss håpe at det også kan skje for Vårt Land.

På tide å begrave stridsøkser

Min menighet eier 60.000 aksjer i Mentor Medier. Vi er altså en relativt stor aksjonær. Aksjene ble i sin tid kjøpt i Vårt Land. Formålet var å støtte opp om Vårt Land.

Det er således publisistiske grunner for elerskapet, og det er det fortsatt.

Jeg finner grunn til å gi uttrykk for betydelig bekymring for Vårt Lands framtid. Situasjonen er nok mer alvorlig enn de fleste vil ta inn over seg. Og den kan bli mer alvorlig jo mer energi som går med til misnøye, krangel og splid.

Jeg må minne om følgende: Vårt Land har en meget høy aldergruppe blant sine lesere. Og Vårt Land har kommet svært kort i gjennomførte digitale løsninger, som er viktig også for å nå ut også til yngre lesergrupper. Dette har skjedd mens Dagsavisen, i samme konsern, har kommet betydelig lenger. Det er åpenbart noe som har sperret for en helt nødvendig utvikling for Vårt Land. Det må åpenbart et krafttak til for å få rettet opp dette, og få Vårt Land på rett spor

digitalt, og få gjennomført det med nødvendig kraft. Det dreier seg om å få tilstrekkelig lesere, beholde dem, og få inntekter fra abonnement, lesing på nett og annonser.

Vi må heller ikke glemme pressestøtten. Jeg minner om at det gir dårlig signal til Stortinget om et konsern som Mentor Medier ikke skulle klare i framtiden å få et tilstrekkelig og lønnsomt samarbeid mellom Vårt Land og Dagsavisen på digitale plattformer og andre vesentlige områder.

Jeg minner om et annet konsern som har klart det: Schibsted i Norge, og ikke å glemme Schibsted i Sverige med blant annet Aftonbladet.

Nå er det på tide å begrave stridsøkser, ikke gjøre mer skade og få til et godt og tungt samarbeid innen Mentor Medier for å bringe Vårt Land videre.

Bjørn Bjørø, aksjonærrepresentant for Metodistkirken i Norge, Sentralkirken Oslo

dette geografisk skjer. Vi kalles til å lytte til disse vitnesbyrdene, slik at randsone ryster våre komfortsoner.

Urfolk og migranter. Urfolksperspektivet var sterkt fremme i Arusha, også gjennom samiske innslag fra Norge. Forholdet til skaperverket, den jordvendte spiritualiteten, har vært en særlig «gave» fra urfolk inn i den globale kirkens fellesskap. Urfolks fortellinger om undertrykkelse og skam bidrar samtidig til selvransakelse og bevisstgjøring om Kirkens rolle og oppdrag i møte med koloniale systemer og praksiser.

I Norge er det i dag om lag 250 migrantkirker. Hører vi et vitnesbyrd og et kall fra disse? Biskop Stein Reinertsen sa følgende på Årets kirkemøte for Den norske kirke: «... det er våre nye landsmenn som stiller de dypeste spørsmålene om tro. Det må vi ta på alvor.» Skaper vi åpninger i våre fellesskap som gir reelt rom og aktørskap?

Samtidig er randsoner og avmaktsposisjoner ikke primært en geografisk sak. Randsoner, krenkelser og avmektighet finnes

overalt. Kanskje viser Jesus best hvordan det mektige og avmektige forholder seg i Guds rike da han satte et barn midt imellom disiplene (Mark 9,36)?

Misjon og dialog. Arusha-konferansen fremhevet at vi som Jesus Kristi disipler i verden, sendt til verden med et kristent vitnesbyrd, også er kalt til å samarbeide med mennesker av annen tro. *The Arusha Call* sier det slik: «We are called to be faithful witnesses of Gods transforming love in dialogue with people of other faiths in a world where politizations of religious identities often cause conflict.»

I Arusha møtte vi kristne søstre og brødre som lever under til dels ekstremt ånerledes livsvilkår enn oss selv. Samtidig er mange av utfordringene også like, og vi er like mye kalt til å avdekke urett og krenkelser enten vi er kirke i Norge eller i Nigeria. I Arusha delte vi gleden over å være del av Kirken, dette grensesprengende fellesskapet som med rette blir kalt verdens største håps- og grasrotbeveelse, som ved Ånden skaper tro og setter mot i oss.

Report from the Arusha Conference March 2018

Personal remarks and inputs v/Stephanie Dietrich

Background

As a member of the Faith and Order Commission, sub-group on ecclesiology, I was invited to participate in the Conference on World Mission and Evangelism, which took place in Arusha, Tanzania, March 2018.

I was supported by Church of Norway, and travelled as a participant of the group coming from different churches and organizations in Norway.

I had the privilege to participate through papers/presentations in the Women's Pre-Conference, as a Bible-study facilitator, and in a Workshop on "ministry", held by the Faith and Order Commission, focusing on the reception of the Church document, TCTCV, by churches who traditionally do not participate in or respond to Faith and Order texts.

In this report, I will share my presentations, and give some reflections related to the workshops I participated in, and the conference as a whole.

Women's Pre-Conference

The women's pre-conference gathered approx. 40 women from all around the world to focus on the conference theme from a women's perspective. Ani Ghazaryan from the FaO secretariat and myself had the chance to arrange a workshop on FaO work, especially FaO ecclesiology/TCTCV.

This was my short introduction:

This short lecture takes its starting point in diaconal theology, namely my own experience from the discourse and research on ecumenical ecclesiology and diaconal studies. Having been involved into ecumenical dialogues for more than two decades, I have often been asking myself why there seems to be such a gap between, on the one hand, traditional theological ecclesiology, the discourse on what the Christian Church is and should be, and, on the other hand, theologies and theories focusing on engendered experience as an unnegotiable perspective for the understanding of Christian faith.

Editing the publication *Diakonia in a gender perspective* from 2016, we realized that it was difficult to find authors from traditions like the Roman-Catholic and Orthodox who wanted to involve into our project. As one explained to me: "Even mentioning the term "gender" would be discrediting for me in my context." "Gender" is a no-go. It is associated with feminism, western values signaling what is perceived as moral decay, secularization and as a threat towards all traditional values of Christian faith.

On the other side: While many of us, like in my own Scandinavian context, underline that a gender perspective is non-negotiable, and not only agreeable with, but an obvious demand for all academic work, theology and Church life, the gap between the different perceptions what the "gender issue" is about, seems to be insurmountable. It seems as we speak two different languages, and there is no translation available.

The emphasis on human, and especially women's, experience is an important aspect of feminist theology and gender perspectives on theology, which has often caused tensions

between those claiming to defend the *tradition* of the church against what is perceived to be individualistic and subjective claims of godly *experience*. Acknowledging that there is a tension between theologies emphasizing divine revelation through tradition, and theologies putting their main emphasis on the encounter with human experience, there is a need for a discussion on the relationship between revelation and experience, and not least between the location of revelation in women's experience and its location in the tradition of the Christian church.

Faith and Order is often perceived to stand on the side of the "traditionalist" approach, emphasizing that the tradition of the Church is decisive for our understanding of Christian faith and our way towards unity. Personally, I would like to claim that the tradition of the Church, thus also traditional ecclesiology, and the emphasis on human experience and its role in the perception and interpretation of Christian faith, needs to be held together. The latest documents from the Faith and Order Commission also make an attempt to go into this direction, like Chapter IV in TCTCV, about the "Church in the world", the document "Come and See" on the theology of the Pilgrimage of Justice and Peace, amongst others, show.

Many traditional churches claim to be faithful to the life and mission of Jesus, still fundamentally distorted by patriarchal structures and sexist attitudes and practices. On the other hand, Christian feminists, leaving totally behind these traditional structures and understandings of Christian doctrine because of their oppressive character, in doing so are, as Mary Catherine Hilkert put it, "no longer identifiably Christian in belief, ritual and practice."¹

Notwithstanding these tensions, gender justice has become an integral part of the diaconal commitment of many churches and confessional bodies, like the WCC and the Lutheran World Federation (LWF): 'Gender as a methodological tool can explicitly bring out the disparity in power relationships based on the biological differences of sex. This could facilitate public policies that advocate citizenship rights, and transform unjust structures, thus promoting fundamental inclusiveness for all human beings.'²

The gap between traditional ecclesiologies and theologies, and gendered theories of for example religion and welfare, is not only a gap between tradition and experience. Scientifically, it is also a gap between traditional, normatively oriented theology and more empirically and descriptively oriented scientific traditions. Both sides usually underline the need of prioritizing their scientific approach as the most adequate approach.

For me, it is important to underline that gendered perspectives should not be the monopoly of one or the other approach. As a theologian involved in ecumenical and diaconal studies, I would emphasize the normative foundation of diaconal theology as decisive for our understanding of diaconal theory and practice.

This normative foundation might also offer a basis for a common approach between theologies that are more traditional and the more experientially oriented theologies. I would like to underline two aspects which I perceive to have a key value for a rapprochement:

Christian anthropology and communion ecclesiology.

¹ Mary Catherine Hilkert, 'Experience and Tradition – Can the Center Hold?', in Catherine Mowry Lacugna (ed), *Freeing Theology: The Essentials of Theology in Feminist Perspective* (Harper Collins: New York, 1993), 59-82 (76).

² 'It will not be so among you!', 7.

Anthropology

Christian faith affirms the equality of women and men, based on humankind's creation in the image and likeness of God. This basic and very strong affirmation needs to be constantly underlined, because it strengthens the claim towards all communities to emphasize that men and women should live together in peaceful and just relationships.

This understanding of everyone's given equal value corresponds with the UN Declaration of Human Rights Article 1: "All human beings are born free and equal in dignity and rights. They are endowed with reason and conscience and should act towards one another in a spirit of brotherhood"³ – and I would like to add: sisterhood.

Every human being, irrespective of sex, has equal value and is created in the image and likeness of God. Taken as a starting-point in this very basic Christian value, this leads towards a non-negotiable defence of the dignity of both women and men. To promote gender justice is therefore, in a faith perspective, to affirm the dignity and gifts that God the Creator has bestowed every human being, notwithstanding their sexual belonging and identity. This basic normative principle applies to all societies, also where gender has become a much more fluid concept than it maybe has been before. Gender justice applies to every human being.

It is a well-known fact that gender justice is far from the reality people experience, both in Europe and globally. There is still a long way to go until we achieve gender justice. Where faith and religion in principle could and should contribute in underlining the strongest value-basis available, namely everyone's equal value and equal rights, churches and faith-based communities, and often religious leaders, fail to address or challenge gender-based injustice. Even worse, in many cultures and many places, faith communities support oppressive and unjust practices.

This includes the recognition of the potential and abilities of every human. Such an anthropology does not result in a neutralised, colourless equality of humanity in which it becomes difficult to speak of male and female. The transformative model refers to Paul's vision in Galatians 3:27-28: 'There is no such thing as Jew and Greek, slave and free, male and female; for you all are one in Christ Jesus.' Women and men are addressed together, not merely to partake in some future vision, but to become involved in the practical and present application of such an anthropology. That includes breaking down patterns of domination in society. Such a transformation leads towards both a newly integrated self and a newly integrated social and societal order.

When emphasizing everyone's created-ness in the image and likeness of God, and thus intrinsic and God-given value, both conservative theologians *and* theologians emphasizing the need to start with women's experience of oppression and fighting it, should be able to unite in a common concern to affirm the liberating role of faith for the community of women and men.

Communio ecclesiology - Developing inclusive communities

Faith and Order emphasizes koinonia/communion as a core concept within Christian ecclesiology. TCTCV concludes in §67:

The unity of the body of Christ consists in the gift of koinonia or communion that God graciously bestows upon human beings. There is a growing consensus that koinonia, as communion with the Holy Trinity, is manifested in three interrelated ways: unity in

³ <http://www.un.org/en/universal-declaration-human-rights/> (21.11.2017).

faith, unity in sacramental life, and unity in service (in all its forms, including ministry and mission).

Gender theories do not imply an elimination of the difference between male and female; rather they emphasise that human beings, as male and female, in difference and diversity *together* form the human community. This implies a raised awareness of gender justice, as described by Christian Aid: ‘Christian Aid believes that gender justice means, in part, ‘just power relations between women and men in which both are valued equally in society and empowered to pursue their human rights and fundamental freedoms’.⁴

Community defines the Church and the congregation as the place where communion with God and with each other is enacted. It expresses what the Church is by its very nature, and how it is manifested in its daily life.

Christian communities have the goal of being ‘inclusive communities’. Creating and sustaining inclusive communities is a part of the diaconal call of the church. As long as there are women and men who are excluded from community, there is a need to sustain and uphold a gender perspective to counteract this exclusion.

Being in community, developing inclusive and welcoming communities has always been a core value of Christian faith and belongs to the heart of the self-understanding of the Church. Community both includes and exceeds human gender categories. “There is neither Jew nor Gentile, neither slave nor free, nor is there male and female, for you are all one in Christ Jesus.” (Gal. 3:28).

I want to conclude with §67 from TCTCV:

Strengthened and nourished by the liturgy, the Church must continue the life-giving mission of Christ in prophetic and compassionate ministry to the world and in struggle against every form of injustice and oppression, mistrust and conflict created by human beings.

Reflections about the women’s pre-conference:

The women’s’ pre-conference also prepared and presented a message for the Assembly, which was received officially and presented during a plenary session. Our input on anthropology was included in this message: “4. We recommend a theological anthropological reflection that provides a just and inclusive interpretation of the Imago Dei. “

The focus in the conversations was on sharing stories of women’s experience, and criticizing patriarchal structures dominating the Church. In this way, one might ask whether the women’s pre-conference actually gave a voice to newer strains of gender-oriented theologies, or whether it in a way remained in a rather traditional style of feminist theology where there was little room for new voices and different approaches. One might also ask whether there is an ongoing “victimization” prevailing, which possibly does not contribute to the ecumenical development in an all-over fruitful way. There was little discussion on the Faith and Order documents as such, but strong critique against the Faith and Order workshop to be arranged during the Arusha Assembly, where there were no women panellists. The FaO staff had not

⁴ *Gender Justice for All: Christian Aid’s strategy for achieving just and equitable power relations for men and women*, 2014.

succeeded, though putting many efforts in it, to find a female African church leader from a “new or emerging church” to participate on the panel.

Taking that critique seriously, the members of the FaO delegation adjusted the program, including Liz Vuadi (FaO member, though not coming from an African independent church) on the list of panellists, and asking myself for a few words on the situation in Norway:

Short comments by SD at FaO workshop on ministry from behalf of Church of Norway

I come from a tradition, the Lutheran Church of Norway, which emphasizes that there is to be an ordained ministry in the Church, which takes care of the proclamation of God’s Word and the administration of the sacraments.

According to this understanding, the ordained ministry belongs to the being of the Church. Although emphasizing the need of the Church to have such an ordained ministry, Lutheran theology underlines the call of all believers to serve, which sometimes is called the “priesthood of all believers”. The ordained ministry serves the people of God - not vice versa.

My Church, as more than 80 % of the member churches in the LWF, ordains women to the priesthood. This grows out of the understanding that our ministry, whether ordained or not, builds on our baptism, where we became a part of the people of God, God’s community.

The LWF Council stated the following on the ordination of women: “Any kind of discrimination in the way women participate in the ministry of the church (including ordination) harms the fulfilment of the mission of the church in the world, as it is contrary to the nature of God’s reign.”

TCTCV points to the “challenging obstacles on the path of unity” (§45) caused by different understandings of ordained ministry, but does not comment in depth on the question of women’s ordination to the priesthood. In §45 it says: “Christians disagree as well over the traditional restriction of ordination to the ministry of word and sacrament to men only.” A number of Churches, especially those shaped by the Reformation era, have commented on that in their reactions to TCTCV, demanding that the question of women’s ordination should be elaborated on. TCTCV’s focus is in the threefold ministry and the gift of authority/the ministry of oversight.

There will truly be a need to look further into the question of women’s ordination in the framework of both ecclesiology and anthropology in the future, and in relation to the culture and context the different views are uphold in. It will also be very interesting to hear how the understanding of ordained ministry is developed in churches who do not belong to the traditional historic churches, which are present in this workshop today.

The introductions then provided by the panellists showed that different churches have developed a broad pattern of ministries, in accordance with what TCTCV underlines in § 47: “Almost all Christian communities today have a formal structure of ministry.”

It was indeed interesting to see how different churches developed different patterns of ministries, also adopting different terminologies, but nevertheless, their structures of ministries reflect more or less the threefold pattern of *episkopos- presbyteros- diakonos*, even though historically they were not connected with the traditional churches.

Reflecting on the conversation during our workshop, I would like to point to a three themes, which could be important themes for the future work of the FaO Commission:

Laity - the role of the people of God

The importance of the local level (congregational, “bottom-up”) for developing ecclesiology; Discipleship and the “priesthood of all believers”

The importance of regional ecumenical dialogues

Concluding remarks:

The Arusha Conference was an important space for ecumenical encounter and cooperation between the different Commissions of the WCC and the wider ecumenical world.

When reflecting on the theological content, I would like to give a few comments on some of the issues, which may be interesting to follow up in the future:

1. Unity and diversity: WCC’s task: «called to the goal of visible unity in one faith and one Eucharistic fellowship”. In which way did the Arusha Conference reflect this call for unity? In how far does it reflect the churches way to “visible unity in one faith and one Eucharistic fellowship”? TCTCV points to the struggle for finding a good balance between unity and diversity. At the Arusha conference, the acceptance of diversity seemed to be more present than the strive for unity.

2. Arusha mentioned a number of important theological themes. It might be well worth to give further theological attention to these themes and explore them in a FaO context:

- **discipleship and growth in Christ (*theosis*)**

- **mission from the margins**

- **pneumatology- the work of the Holy Spirit**

3. Celebrating our fellowship in worship and prayer

- Arusha focused on worship and celebration as important part of the Assembly. There was a broad and open space for many different expressions of worship, but no discussion on the relation between diversity and unity in worship. This would be an interesting theological issue to follow up. Which role does worship play for the ecumenical encounter?

- What is the relation between our experience of fellowship in worship and prayer, and fellowship in the service for the world? How can they be interlinked?

4. Mission from the margins

The concept is widely used, but might benefit from further theological exploration. What does it mean that mission comes from the margins, that the people at the margins are the subjects of mission? It might be interesting to explore the concept “mission from the margins” together with the concept of “*communio ecclesiology*”, in order to develop a broader ecclesiology which incorporates *both concepts*.

Stephanie Dietrich, 13.6.2018